

การจัดการเชิงพุทธในบริบทของการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่*

THE BUDDHIST MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF MODERN POLITICAL COMMUNICATION

พระครูศรีปัญญาโชติคุณ (ชุมพล ชุตินิพนธ์)

Phrakhrusripanyachotikun (chumphon chutipanyo)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชลบุรี

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Chonburi Buddhist College, Thailand

Corresponding Author's E-mail: Saokum.sai@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประยุกต์พุทธธรรมในการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่ โดยเน้นความหมายและองค์ประกอบของการสื่อสาร ลักษณะเฉพาะของการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่ หลักพุทธธรรมเพื่อการสื่อสารที่ดี และแนวทางการบูรณาการหลักธรรมเข้ากับกระบวนการสื่อสารทางการเมือง การสื่อสารถือเป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิด และความรู้สึกระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก ได้แก่ ผู้ส่งสาร สารหรือข้อมูล ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร การสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่มีลักษณะเฉพาะคือ ความซับซ้อน การมีส่วนร่วมของประชาชน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสร้างความโปร่งใส บทความนี้ได้นำหลักกาลามสูตร 10 ข้อมาประยุกต์กับการสื่อสารทางการเมือง โดยผู้ส่งสารต้องพิจารณาความถูกต้องของข้อมูล ใช้เหตุผลสุจริต และควบคุมอารมณ์ สารต้องชัดเจน ครบถ้วน และไม่สร้างความเข้าใจผิด ช่องทางต้องเหมาะสมและตรวจสอบได้ ผู้รับสารต้องฟัง วิเคราะห์ และตีความด้วยวิจารณญาณ การบูรณาการหลักพุทธธรรมช่วยให้การสื่อสารลดความขัดแย้ง สร้างความน่าเชื่อถือ และเสริมสร้างคุณธรรม นอกจากนี้ การประยุกต์หลักกาลามสูตรยังสนับสนุนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รอบคอบ และยั่งยืน โดยประชาชนและนักการเมืองสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นและข้อเรียกร้องได้อย่างโปร่งใส ดังนั้น ผลลัพธ์ของบทความนี้ชี้ให้เห็นว่าการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่เป็นแนวทางที่ส่งเสริมความโปร่งใส ความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้กระบวนการสื่อสารทางการเมืองมีคุณธรรมและสร้างสังคมที่มั่นคงและยั่งยืน

คำสำคัญ : การจัดการเชิงพุทธ; การสื่อสาร; การเมืองสมัยใหม่

* Received 29 September 2025; Revised 25 October 2025; Accepted 30 November 2025

Abstract

This academic article aims to examine the application of Buddhist principles in modern political communication, focusing on the meaning and components of communication, the distinctive features of modern political communication, Buddhist principles for effective communication, and the integration of these principles into political communication processes. Communication is understood as the process of exchanging information, ideas, and emotions between the sender and the receiver, consisting of four main components: the sender, the message, the communication channel, and the receiver. Modern political communication is characterized by complexity, citizen participation, the use of information technology, and transparency. This study applies the ten precepts of the *Kālāmasūtra* to political communication, emphasizing that the sender must verify the accuracy of information, employ ethical reasoning, and regulate emotions. The message should be clear, complete, and free from misleading content, while the communication channels must be appropriate and verifiable. The receiver is expected to listen carefully, critically analyze, and interpret the message judiciously. Integrating Buddhist principles helps reduce conflicts, enhance credibility, and promote ethical communication. Furthermore, applying the *Kālāmasūtra* supports efficient, deliberate, and sustainable communication, enabling citizens and politicians to exchange information, opinions, and demands transparently. Consequently, the findings indicate that applying Buddhist principles in modern political communication promotes transparency, collaboration, and citizen participation, thereby fostering ethical communication and contributing to a stable and sustainable society.

Keywords: BUDDHIST MANAGEMENT; COMMUNICATION; MODERN POLITICAL

บทนำ

การสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่มีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงความเข้าใจระหว่างนักการเมืองกับประชาชน การสื่อสารที่เปิดเผย โปร่งใส และมีความรอบคอบ ช่วยลดความขัดแย้ง สร้างความไว้วางใจ และกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาธิปไตยอย่างสร้างสรรค์ อย่างไรก็ตาม ในยุคดิจิทัลที่สื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลสูง การบิดเบือนข้อมูล

ข่าวลวง และการสื่อสารที่ขาดการกลั่นกรองยังคงเป็นปัญหาสำคัญ ซึ่งบั่นทอนประสิทธิภาพของการสื่อสารทางการเมือง การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม โดยเฉพาะ หลักกาลามสูตร จึงเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาให้การสื่อสารมีคุณธรรม ใช้เหตุผล และยั่งยืนต่อสังคมในระยะยาว (พระครูใบฎีกาวิชาญ วิสุทโธ, 2565) หลักกาลามสูตรเน้นให้ผู้ส่งสารพิจารณาข้อเท็จจริง ใช้เหตุผลสุจริต และควบคุมอารมณ์ ขณะที่ผู้รับสารต้องวิเคราะห์และตีความสารอย่างรอบคอบ การศึกษาเรื่องนี้จึงมีความสำคัญในการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองที่มีคุณธรรมและประสิทธิภาพ ช่วยให้ทั้งนักการเมืองและประชาชนสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และข้อเรียกร้องอย่างโปร่งใส ลดความเข้าใจผิด และสร้างความร่วมมือในสังคม ทำให้กระบวนการสื่อสารทางการเมืองมีความมั่นคง ยั่งยืน และสอดคล้องกับบริบทสังคมสมัยใหม่ (คันธิรา ฉายาวงศ์, 2564) ปัจจุบัน การสื่อสารทางการเมืองเผชิญกับความท้าทายที่สำคัญ ได้แก่ การบิดเบือนข้อมูล ข่าวลือ และความเข้าใจผิด ซึ่งเกิดจากการใช้สื่อดิจิทัล โซเชียลมีเดีย และช่องทางสื่อสารที่ไม่ได้ตรวจสอบข้อมูลอย่างรอบคอบ นอกจากนี้ ผู้ส่งสารบางรายอาจเน้นประโยชน์ส่วนตนหรืออำนาจทางการเมือง ทำให้สารไม่ครบถ้วนและไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ขณะที่ผู้รับสารอาจขาดวิจารณญาณในการประเมินข้อมูล ทำให้เกิดความเข้าใจผิด และความขัดแย้งในสังคม แม้จะมีความจำเป็นในการสร้างการสื่อสารที่โปร่งใส รอบคอบ และมีคุณธรรม(พระสังฆวาน เขมปญโญ และคณะ, 2565) การประยุกต์หลักพุทธธรรมโดยเฉพาะกาลามสูตรในบริบทการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่ยังขาดงานวิจัยเชิงวิชาการที่ชัดเจน ทั้งในแง่แนวทาง วิธีการ และผลลัพธ์ต่อผู้ส่งสารและผู้รับสาร จึงเกิดช่องว่างความรู้ที่จำเป็นต้องศึกษาเพื่อสร้างแนวทางการสื่อสารที่มีคุณธรรม ลดความขัดแย้ง สร้างความไว้วางใจ และเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่ (วุฒิพร ลิ้มวารภัส, 2562)

ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษานี้ คือการสร้างแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรม โดยเฉพาะกาลามสูตร เพื่อการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณธรรม ผู้ส่งสารจะสามารถพิจารณาความถูกต้องของข้อมูล ใช้เหตุผลสุจริต และควบคุมอารมณ์ในการส่งสาร ขณะที่สารที่เผยแพร่จะชัดเจน ครบถ้วน และลดความเข้าใจผิด ช่องทางการสื่อสารจะถูกเลือกให้เหมาะสม ตรวจสอบได้ และลดอคติ ส่วนผู้รับสารจะสามารถวิเคราะห์และตีความสารด้วยวิจารณญาณ นอกจากนี้ การประยุกต์หลักกาลามสูตรยังช่วยลดความขัดแย้ง สร้างความไว้วางใจ และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างนักการเมืองและประชาชน การสื่อสารที่เกิดขึ้นจึงมีความโปร่งใส รอบคอบ และยั่งยืน ผลลัพธ์ของการศึกษาเช่นนี้คาดว่าจะเป็แนวทางสำคัญในการพัฒนากระบวนการสื่อสารทางการเมืองที่มีคุณธรรม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และสร้างสังคมที่มั่นคง ยุติธรรม และยั่งยืนในระยะยาว

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการสื่อสาร

การสื่อสารเป็นกระบวนการส่งผ่านข้อมูล ข่าวสาร ความคิด หรือความรู้สึกระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันและเสริมสร้างความสัมพันธ์ การสื่อสารไม่เพียงเกี่ยวข้องกับการพูดหรือเขียนเท่านั้น แต่รวมถึงท่าทาง ภาพ และสัญลักษณ์ต่าง ๆ องค์ประกอบสำคัญของการสื่อสารประกอบด้วย ผู้ส่งสาร ข้อความ ช่องทางการสื่อสาร ผู้รับสาร ป้อนกลับ และสิ่งรบกวน การทำความเข้าใจองค์ประกอบเหล่านี้ช่วยให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ ลดความเข้าใจผิด และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ในทุกบริบท

การสื่อสาร ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Communication แปลความเป็นภาษาไทยและใช้กัน หลายคำ เช่น การติดต่อสื่อสาร การสื่อความหมาย การสื่อสาร ถ้าแปลตามรูปศัพท์เดิม การสื่อสาร หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งสร้างความร่วมมือหรือคล้ายคลึงกันให้เกิดขึ้นระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน กล่าวคือ ประมะ สตะเวทิน (2537) กล่าวว่า การสื่อสาร คือ กระบวนการของการถ่ายทอดสาร จากบุคคลฝ่ายหนึ่งซึ่งเรียกว่า ผู้ส่งสาร ไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเรียกว่า ผู้รับสาร โดยผ่านสื่อ ในขณะที่ ราตรี พัฒนรังสรรค์ (2542) กล่าวว่า การติดต่อสื่อสาร คือ กระบวนการถ่ายทอด หรือแลกเปลี่ยนความคิด ข้อมูล ข้อเท็จจริง หรือความรู้สึกรวมทั้งอาจเป็นรูปของคำ ตัวอักษร สัญลักษณ์ เรียกว่า ข่าวสาร บุคคลฝ่ายหนึ่งเรียกว่า ผู้ส่งสาร ส่งไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง เรียก ผู้รับสาร โดยผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่นได้เข้าใจความหมายตามเจตนาที่ต้องการ และช่วยป้องกันความเข้าใจผิดระหว่างกันและกันอีกด้วย สอดคล้องกับ วิรัช ฤทธิรัตนกุล (2546) กล่าวว่า การสื่อสาร คือ กระบวนการในการส่งผ่านหรือ สื่อความหมายระหว่างบุคคล สังคมมนุษย์เป็นสังคมที่สมาชิกสามารถใช้ความสามารถของตนสื่อ ความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ โดยแสดงออกในรูปของความ ต้องการ ความปรารถนา ความรู้สึกนึกคิด ความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ จากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง ตามทฤษฎีการสื่อสาร กล่าวถึงองค์ประกอบของการสื่อสาร ประกอบด้วย ผู้ส่งสาร (Sender) สารหรือข้อมูล (Message) ช่องทางการสื่อสาร (Channel) และผู้รับสาร (Receiver) โดยผู้ส่งสารจะส่งสารผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น คำพูด กริยาท่าทาง การเขียน รูปภาพ หรือสัญลักษณ์ เป็นต้น ซึ่งสามารถแสดงได้ดังนี้ (ณัฐชุตตา วิจิตรจามร, 2566)

1) ผู้ส่งสาร (Sender) คือ บุคคล กลุ่ม หรือองค์กรที่เริ่มต้นกระบวนการสื่อสาร มีหน้าที่สร้างและถ่ายทอดข้อความไปยังผู้รับสารอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ส่งสารต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ต้องการสื่อและรู้จักปรับรูปแบบการสื่อสารให้เหมาะสมกับผู้รับสารและบริบทของการสื่อสาร การเลือกคำพูด น้ำเสียง ท่าทาง หรือสื่อที่ใช้ล้วนส่งผลกระทบต่อความเข้าใจของผู้รับสาร ผู้ส่งสารยังต้องมีความรับผิดชอบต่อนเนื้อหาที่สื่อ หากข้อความคลาดเคลื่อนหรือสื่อสารไม่ชัดเจนอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือความขัดแย้ง การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจึงต้องเริ่มจากผู้ส่งสารที่มีเจตนารมณ์ชัดเจน รู้จักวิเคราะห์ผู้รับสารและสถานการณ์ และสามารถปรับกลยุทธ์

การสื่อสารให้เหมาะสม การฝึกฝนทักษะการสื่อสารของผู้ส่งสาร จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ส่งและผู้รับสาร

2) สารหรือข้อมูล (Message) คือ เนื้อหาหรือข้อความที่ผู้ส่งสารต้องการถ่ายทอด ไปยังผู้รับสาร ประกอบด้วย ข้อมูล ความคิด ความรู้สึก ความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะ การสร้างสารที่ชัดเจนและเหมาะสมเป็นปัจจัยสำคัญในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ สารสามารถนำเสนอในหลายรูปแบบ การเลือกประเภทและรูปแบบของสารควรคำนึงถึงลักษณะของผู้รับสาร ความซับซ้อนของเนื้อหา และบริบทของการสื่อสาร สารที่ไม่ชัดเจนอาจทำให้ผู้รับสารเข้าใจผิดหรือไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ การสร้างสารที่มีประสิทธิภาพจึงต้องอาศัยความรอบคอบในการเรียบเรียงความคิด การใช้ภาษาที่เหมาะสม และการพิจารณาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อผู้รับสาร

3) ช่องทางการสื่อสาร (Channel) คือ วิธีการหรือสื่อที่ใช้ในการถ่ายทอดสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร การเลือกช่องทางที่เหมาะสมมีผลต่อความเข้าใจและประสิทธิภาพของการสื่อสาร ช่องทางสามารถเป็นแบบตรง เช่น การพูดคุยตัวต่อตัว โทรศัพท์ หรือการประชุมกลุ่ม และแบบอ้อม การเลือกช่องทางต้องคำนึงถึงความรวดเร็ว ความสะดวก และความเหมาะสมของเนื้อหา นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาสิ่งรบกวนที่อาจเกิดขึ้น เช่น เสียงรบกวน สัญญาณไม่ชัดเจน หรือความเข้าใจผิดของผู้รับสาร เพื่อให้สารถึงผู้รับอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเกิดการตอบสนองที่ต้องการ

4) ผู้รับสาร (Receiver) คือ บุคคลหรือกลุ่มที่ได้รับสารจากผู้ส่งสารและทำหน้าที่ตีความข้อความ เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันและตอบสนองต่อสารที่ได้รับ ผู้รับสารมีบทบาทสำคัญในการทำให้การสื่อสารสมบูรณ์ เพราะการรับสารไม่ได้หมายถึงการได้ยินหรือเห็นข้อความเท่านั้น แต่รวมถึงการวิเคราะห์ ประเมิน และทำความเข้าใจตามบริบทและประสบการณ์ของตนเอง การตอบสนองหรือป้อนกลับของผู้รับสารยังเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสื่อสาร ทำให้ผู้ส่งสารทราบว่าข้อความถูกเข้าใจหรือไม่ ผู้รับสารควรมีทักษะการฟัง การอ่าน และการตีความอย่างรอบคอบ รวมถึงมีความตั้งใจเข้าใจสารอย่างแท้จริง การฝึกฝนผู้รับสารให้สามารถตีความสารได้ถูกต้อง ช่วยลดความเข้าใจผิด ความขัดแย้ง และเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ส่งและผู้รับ

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้เขียนจึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบหลักของการสื่อสาร ประกอบด้วย ผู้ส่งสาร ซึ่งเป็นผู้เริ่มต้นถ่ายทอดข้อความ มีบทบาทในการเลือกเนื้อหาและวิธีการสื่อสารให้เหมาะสมกับผู้รับและบริบทของสถานการณ์ สาร คือเนื้อหาที่ส่งไป อาจเป็นข้อมูล ข้อคิดเห็น ความรู้สึก หรือข้อเสนอแนะ ต้องชัดเจน กระชับ และเข้าใจง่ายเพื่อให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ ช่องทางการสื่อสาร คือวิธีหรือสื่อที่ใช้ถ่ายทอดสาร เช่น การพูด การเขียน โทรศัพท์ อีเมล หรือสื่อสังคมออนไลน์ การเลือกช่องทางที่เหมาะสมช่วยให้สารถึงผู้รับอย่างครบถ้วน ลดความเข้าใจผิด และสนับสนุนการตอบสนองที่ต้องการ ผู้รับสาร คือบุคคล

หรือกลุ่มที่รับสาร ทำหน้าที่ตีความ ทำความเข้าใจ และตอบสนอง การรับสารที่รอบคอบและเข้าใจอย่างแท้จริงช่วยให้การสื่อสารสมบูรณ์ ลดความขัดแย้ง และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ส่งและผู้รับ

การสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่เป็นอย่างไร

การเมืองสมัยใหม่เป็นกระบวนการทางสังคมที่เน้นความซับซ้อน การมีส่วนร่วมของประชาชน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและการตัดสินใจ การเมืองไม่ได้จำกัดอยู่เพียงสถาบันรัฐหรือบุคคลผู้มีอำนาจ แต่ขยายไปยังเครือข่ายสังคม เศรษฐกิจ และสื่อมวลชน ประชาชนมีบทบาทสำคัญในการเสนอความคิดเห็น การตรวจสอบ และการสร้างความโปร่งใส การเมืองสมัยใหม่ยังเน้นหลักนิติธรรม สิทธิมนุษยชน และความรับผิดชอบต่อสังคม การวิเคราะห์ลักษณะของการเมืองสมัยใหม่ช่วยให้เข้าใจพลวัตของอำนาจ กระบวนการตัดสินใจ และปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดนโยบาย ทั้งยังเป็นแนวทางในการพัฒนาการเมืองที่มีความยุติธรรม โปร่งใส และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง (มัลลิกาคณานุรักษ์, 2547)

ความหมายของการสื่อสารทางการเมือง มีนักวิชาการต่างประเทศได้ให้นิยามไว้มากมาก ประกอบด้วย Almond and Powell (1980) กล่าวว่า การสื่อสารทางการเมืองเป็นวิธีการในการช่วย ระบบการเมืองที่จะทำหน้าที่ยื่น ๆ ของมันไม่ว่าจะเป็นการเรียกร้องผลประโยชน์ การรวบรวม ผลประโยชน์ หรือการกำหนดนโยบายสาธารณะและการรณโยบายไปปฏิบัติ ในขณะที่ Denton and Woodward (1990) นิยามว่า การสื่อสารทางการเมืองคือ การถกเถียงของ สาธารณะชน เกี่ยวกับการจัดสรรสาธารณประโยชน์ (รายได้) อานาจหน้าที่ (ใครที่ทำหน้าที่ บริหาร นิตบัญญัติ ตุลาการ) และกำหนดกฎระเบียบในสังคม (การให้รางวัล และการลงโทษ) สอดคล้องกับ Agree and other (1976) การสื่อสารทางการเมือง เป็นกระบวนการทางการเมืองที่ เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ทศณะและความคิดเห็น ตลอดจนประสบการณ์ทางการเมือง ระหว่างบุคคลการสื่อสารทางการเมือง นับเป็นกระบวนการพิเศษ ที่ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง

สำหรับการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่ เน้นความโปร่งใส รอบคอบ และสร้างความไว้วางใจระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ผู้ส่งสารต้องตรวจสอบข้อมูล มีเจตนาสุจริต และพิจารณาผลกระทบต่อสาธารณะ สารควรชัดเจน ครบถ้วน และเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ช่องทางการสื่อสารต้องเหมาะสม ตรวจสอบได้ และลดการบิดเบือน ขณะเดียวกันผู้รับสารต้องฟัง วิเคราะห์ และตีความอย่างรอบคอบ การประยุกต์หลักกาลามสูตรช่วยให้การสื่อสารทางการเมืองลดความขัดแย้ง ส่งเสริมการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และสร้างความร่วมมือที่ดีในสังคม อาจกล่าวได้ 3 ประเด็น คือ

1) การรณรงค์หาเสียงของพรรคการเมือง การรณรงค์หาเสียงของพรรคการเมืองในยุคสมัยใหม่เป็นตัวอย่างสำคัญของการสื่อสารทางการเมืองที่ซับซ้อนและมีประสิทธิภาพ พรรคการเมืองใช้กลยุทธ์หลากหลายเพื่อสื่อสารกับประชาชน โดยไม่จำกัดเฉพาะการพบปะตัวต่อตัวหรือการประชุมใหญ่ แต่ขยายไปยังการใช้สื่อดิจิทัล โซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน มือถือ และสื่อสาธารณะอื่น ๆ เพื่อเข้าถึงผู้เลือกตั้งทุกกลุ่ม การรณรงค์เน้นการสื่อสารที่ชัดเจน มีเหตุผล และตรงกับความต้องการของประชาชน เช่น นโยบายเศรษฐกิจ การศึกษา สาธารณสุข หรือความเป็นธรรมทางสังคม ผู้ส่งสารหรือผู้แทนพรรคการเมืองต้องมีความน่าเชื่อถือ สุจริต และควบคุมอารมณ์ในการสื่อสาร ข้อความหรือสารต้องครบถ้วน ถูกต้อง และไม่สร้างความเข้าใจผิด ช่องทางการสื่อสารต้องเหมาะสมกับผู้รับสาร ผู้รับสารต้องได้รับข้อมูลอย่างรอบคอบและสามารถวิเคราะห์สารได้อย่างมีวิจารณญาณ การประยุกต์หลักกาลามสูตรช่วยให้ผู้ส่งสารพิจารณาความถูกต้องของข้อมูล เลือกช่องทางที่เหมาะสม และคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม การรณรงค์หาเสียงสมัยใหม่จึงเป็นการสื่อสารสองทางที่ผู้ส่งและผู้รับมีบทบาทร่วมกัน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสร้างความไว้วางใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชน การใช้หลักกาลามสูตรในการรณรงค์ช่วยลดความขัดแย้ง เพิ่มความโปร่งใส และส่งเสริมการตัดสินใจทางการเมืองอย่างรอบคอบ ทำให้กระบวนการเลือกตั้งเป็นไปอย่างยุติธรรมและสร้างความร่วมมือในสังคมอย่างยั่งยืน (พระณัฐวุฒิ พันทะลี และคณะ 2565).

2) การแสดงความคิดเห็นและข้อเรียกร้องของประชาชน การแสดงความคิดเห็นและข้อเรียกร้องของประชาชนเป็นส่วนสำคัญของการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่ เนื่องจากประชาชนมีบทบาทไม่เพียงเป็นผู้รับสาร แต่ยังเป็นผู้ส่งสารด้วยตนเองผ่านหลายช่องทาง เช่น การแสดงความคิดเห็นบนโซเชียลมีเดีย การส่งจดหมายถึงตัวแทนทางการเมือง การเข้าร่วมเวทีสาธารณะ หรือการจัดกิจกรรมสาธารณะ การสื่อสารเหล่านี้สะท้อนความต้องการ ความคิดเห็น และความคาดหวังของประชาชนต่อรัฐบาล พรรคการเมือง และหน่วยงานรัฐ สารที่ประชาชนส่งออกมามักเน้นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ข้อมูลและความคิดเห็นเหล่านี้ช่วยให้ผู้ส่งสารทางการเมืองสามารถรับรู้และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างตรงจุด การใช้ช่องทางที่หลากหลายช่วยให้เสียงของประชาชนเข้าถึงผู้มีอำนาจและสาธารณะได้กว้างขวางขึ้น ผู้ส่งสารทางการเมืองต้องรับฟัง วิเคราะห์ และตอบสนองต่อข้อเรียกร้องของประชาชนด้วยความรอบคอบ สุจริต และมีเหตุผล ขณะเดียวกันประชาชนในฐานะผู้รับสารต้องตีความข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณและแยกแยะความถูกต้องของสารที่ได้รับ การประยุกต์หลักกาลามสูตรช่วยให้ทั้งผู้ส่งและผู้รับสารพิจารณาข้อเท็จจริง ความเหมาะสมของช่องทาง และผลกระทบต่อสังคม การแสดงความคิดเห็นและข้อเรียกร้องของประชาชนจึงเป็นการสื่อสารสองทางที่มีความสมดุล ระหว่างผู้ส่งและผู้รับสาร การสื่อสารเช่นนี้สร้างความร่วมมือและความไว้วางใจ เพิ่มความโปร่งใส ลดความขัดแย้ง และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างยั่งยืน (คันธิรา ฉายาวงศ์, 2564)

3) การนำเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของสื่อต่าง ๆ การนำเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของสื่อมวลชนและสื่อดิจิทัลเป็นรูปแบบสำคัญของการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่ สื่อทำหน้าที่เป็นตัวกลางเชื่อมระหว่างผู้ส่งสาร เช่น พรรคการเมือง รัฐบาล หรือองค์กรสาธารณะ กับผู้รับสารอย่างประชาชน การนำเสนอข่าวสารมีทั้งรูปแบบข้อความ ภาพ เสียง และสื่อผสม ทำให้ประชาชนสามารถรับข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและครอบคลุม ข้อมูลที่สื่อเผยแพร่มักครอบคลุมนโยบายรัฐ ผลการเลือกตั้ง กฎหมายใหม่ และประเด็นสาธารณะสำคัญ สื่อยังมีบทบาทในการวิเคราะห์ วิจัย และสร้างความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมือง ผู้ส่งสารทางสื่อมวลชนต้องมีความรอบคอบ สุจริต และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนเผยแพร่ ข้อความต้องชัดเจน ครบถ้วน และไม่สร้างความเข้าใจผิด ช่องทางการสื่อสารต้องเหมาะสม เพื่อให้เข้าถึงผู้รับสารทุกกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันผู้รับสารต้องมีวิจารณญาณในการรับข้อมูล พิจารณาความถูกต้อง และแยกแยะความคิดเห็นจากข้อเท็จจริง การประยุกต์หลักกาลามสูตรช่วยให้การนำเสนอข่าวสารทางการเมืองเป็นไปอย่างรอบคอบและมีคุณธรรม ลดการบิดเบือนและความขัดแย้ง ทำให้ผู้ส่งและผู้รับสารสามารถสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างมีเหตุผล การสื่อสารผ่านสื่อมวลชนและสื่อดิจิทัลเช่นนี้สร้างความโปร่งใส เพิ่มความไว้วางใจ และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการทางการเมืองอย่างยั่งยืน (วุฒิพร ลิ้มวารักษ์, 2562)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้เขียนจึงสรุปได้ว่า การสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่เป็นกระบวนการสองทางที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีบทบาทร่วมกัน ผู้ส่งสารต้องรอบคอบ สุจริต และพิจารณาความถูกต้องของข้อมูล สารต้องชัดเจน ครบถ้วน และไม่สร้างความเข้าใจผิด ช่องทางการสื่อสารต้องเหมาะสมและโปร่งใส ส่วนผู้รับสารต้องฟัง วิเคราะห์ และตีความอย่างมีวิจารณญาณ การประยุกต์หลักกาลามสูตรช่วยเสริมสร้างคุณธรรม ลดความขัดแย้ง และสร้างความไว้วางใจ ทำให้การสื่อสารทางการเมืองมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการตัดสินใจอย่างรอบคอบ และเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมอย่างยั่งยืน

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักกาลามสูตร

ในพระไตรปิฎกได้ระบุถึง หลักกาลามสูตร (เรียกอีกอย่างว่า เกสปุตตสูตร) คือ เป็นหลักแห่งความเชื่อที่พระพุทธองค์ทรงวางไว้ให้แก่พุทธศาสนิกชน ไม่ให้เชื่อสิ่งใดๆ อย่างมงาย โดยไม่ใช้ปัญญาพิจารณาให้เห็นจริงถึงคุณโทษหรือดีไม่ดีกว่าก่อนเชื่อ มีอยู่ 10 ประการ ได้แก่ 1) มา อนุสสเวน อย่าปลงใจเชื่อด้วยการฟังตามกันมา 2) มา ปรมปราย อย่าปลงใจเชื่อด้วยการถือสืบๆ กันมา 3) มา อิติกราย อย่าปลงใจเชื่อด้วยการเล่าลือ ความตื่นข่าว 4) มา ปิฎกสมุททาเนน อย่าปลงใจเชื่อด้วยการอ้างตำราหรือคัมภีร์ 5) มา ตกุกเหตุ อย่าปลงใจเชื่อเพราะตรรกะ (การคิดเอาเอง) 6) มา นยเหตุ อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยการอนุมาน ด้วยเหตุผลว่า สมเหตุสมผล 7) มา อากาการปริวิตกเกน อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยการคิดตรึงตรองตามแนวเหตุผล 8) มา ทิฏฐินุช

ฉานุก ขนดिया อย่าปลงใจเชื่อเพราะเข้าได้กับทฤษฎีที่พินิจไว้แล้ว 9) มา ภพพรุบตาย อย่าปลงใจเชื่อเพราะมองเห็นรูปลักษณะน่าจะเป็นไปได้ เพราะเหตุว่าผู้พูดคำพูดที่น่าเชื่อถือ และ 10) มา สมโณ โน ครู อย่าปลงใจเชื่อเพราะนับว่า ท่านสมณะนี้เป็นครูของเรา (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

ทั้งนี้ หลักกาลามสูตร ตามแนวคิดของนักวิชาการทางพระพุทธศาสนา คำว่า “มา” อันเป็นคำบาลีในพระสูตรนี้ เป็นการปฏิเสธ มีความหมายเท่ากับ “No” หรือนะ คือ “อย่า” การแปลในปัจจุบันนี้จึงมีอยู่ 3 แบบคือ 1) อย่าเชื่อ 2) อย่าฟังเชื่อ และ 3) อย่าฟังปลงใจเชื่อ การแปลว่า “อย่าเชื่อ” นั้น เป็นการแปลที่ค่อนข้างจะแข็ง เป็นการไม่ค่อยยอมกัน ส่วนการแปลอีก 2 อย่างนั้น คือ “อย่าฟังเชื่อ” และ “อย่าฟังปลงใจเชื่อ” นั้นก็มีความหมายเหมือนกัน แต่คำว่า “อย่าฟังปลงใจเชื่อ” นั้นเป็นสำนวนแปลที่ค่อนข้างยาว ดังนั้นคำว่า “อย่าฟังเชื่อ” เป็นสำนวนที่สั้นกว่า ง่ายกว่า และเข้าใจได้ดีกว่า ฉะนั้น การที่จะแปลให้ฟังง่ายและเหมาะสม ก็ต้องแปลว่า “อย่าฟังเชื่อ” เพราะฉะนั้น พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า ใครจะพูดก็พูดไป เราก็จับไป อย่าไปว่า หรือค้านเขา แต่ อย่าฟังเชื่อ ต้องพิจารณาดูก่อนว่าถูกหรือผิด เป็นประโยชน์หรือไม่ เป็นประโยชน์ เป็นบุญหรือเป็นบาป เป็นไปเพื่อประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์ จะเห็นได้ว่า เกสบุตรตยสูตร หรือ กาลามสูตร คือพระสูตรที่สอนให้เชื่อตนเอง สอนให้ฟังตนเอง ให้แสวงหาความรู้จนเกิดความมั่นใจด้วยตนเอง แล้วจึงจะปลงใจเชื่อสิ่งนั้น ๆ (พระครูปลัดดิ่งสรรค คุณสาโร, 2567)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนสรุปได้ว่า หลักกาลามสูตรเป็นแนวทางสำคัญในการพิจารณาและประยุกต์ใช้ในการสื่อสารทุกประเภท โดยเน้นให้ผู้ส่งสารตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ใช้เหตุผล และควบคุมอารมณ์ ขณะเดียวกันสารต้องชัดเจน ครบถ้วน และไม่สร้างความเข้าใจผิด ช่องทางการสื่อสารต้องเหมาะสมและโปร่งใส ส่วนผู้รับสารควรฟัง วิเคราะห์ และตีความอย่างรอบคอบ การประยุกต์หลักกาลามสูตรช่วยลดความขัดแย้ง สร้างความไว้วางใจ และเสริมสร้างคุณธรรม ทำให้การสื่อสารทางสังคมและการเมืองมีประสิทธิภาพ รอบคอบ และยั่งยืน

การจัดการเชิงพุทธในบริบทของการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่

1) **อย่าเชื่อสิ่งใดเพียงเพราะได้ยิน** ผู้ส่งสารต้องตรวจสอบความถูกต้องก่อนเผยแพร่ข้อมูล ไม่ฟังพาข่าวลือหรือคำพูดที่ยังไม่ยืนยัน สารควรชัดเจน ครบถ้วน และมีหลักฐานรองรับ ช่องทางการสื่อสารต้องเลือกแบบที่สามารถตรวจสอบข้อมูลได้ ทำให้การสื่อสารทางการเมืองลดความเข้าใจผิด และสร้างความโปร่งใส ความน่าเชื่อถือ และความไว้วางใจระหว่างผู้ส่งและผู้รับสาร เช่น การจัดตั้งทีมตรวจสอบข้อเท็จจริง ภายในหน่วยงานหรือพรรคการเมือง เพื่อกลั่นกรองข้อมูลก่อนเผยแพร่ พร้อมระบุแหล่งที่มาชัดเจนทุกครั้ง เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและลดข่าวลวง เป็นต้น

2) อย่าเชื่อเพราะสืบทอดมาแต่เดิม ผู้ส่งสารไม่อ้างประเพณีหรืออำนาจเก่าเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ ต้องปรับสารให้ทันสมัยและสอดคล้องเหตุผล สารควรสะท้อนข้อเท็จจริงและปัญหาปัจจุบัน ช่องทางควรเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มทั้งรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ ผู้รับสารควรพิจารณาข้อความตามหลักเหตุผล ไม่ยึดติดสิ่งที่ได้รับสืบทอดมา การประยุกต์หลักนี้ช่วยให้การสื่อสารทางการเมืองมีความรอบคอบ โปร่งใส และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน เช่น ทบทวนและปรับเนื้อหาการสื่อสารให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน โดยอ้างอิงข้อมูลเชิงประจักษ์มากกว่าความเชื่อดั้งเดิม พร้อมเปิดเวทีให้ประชาชนรุ่นใหม่ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เป็นต้น

3) อย่าเชื่อเพราะพูดต่อๆ กันมา ผู้ส่งสารหลีกเลี่ยงการเผยแพร่คำพูดซ้ำหรือข่าวลือ ต้องตรวจสอบความถูกต้องก่อนพูด สารต้องชัดเจน มีหลักฐานรองรับ ช่องทางควรเป็นสื่อที่ตรวจสอบได้และมีความน่าเชื่อถือ ผู้รับสารควรฟังและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิจารณญาณ การปฏิบัติตามหลักนี้ลดความเข้าใจผิดและความขัดแย้งในสังคม ทำให้ประชาชนสามารถตัดสินใจทางการเมืองอย่างรอบคอบ เช่น ใช้ช่องทางที่น่าเชื่อถือ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลต้นฉบับ และเชิญนักวิชาการหรือองค์กรอิสระร่วมตรวจสอบความถูกต้องของข่าวสารก่อนเผยแพร่ เป็นต้น

4) อย่าเชื่อเพราะเห็นเป็นสัญลักษณ์หรือเครื่องหมาย ผู้ส่งสารไม่ใช่สัญลักษณ์หรือเครื่องหมายสร้างความน่าเชื่อถือเทียม สารควรเน้นสาระจริงและความถูกต้อง ช่องทางควรเลือกที่เน้นเนื้อหาแทนภาพลักษณ์ลวง ผู้รับสารควรประเมินข้อมูลตามเหตุผล ไม่ตัดสินจากสัญลักษณ์หรือความรู้สึก การประยุกต์หลักนี้ช่วยให้การสื่อสารทางการเมืองชัดเจน โปร่งใส และลดการบิดเบือน เช่น การมุ่งเน้นเนื้อหามากกว่าภาพลักษณ์ โดยจัดทำสื่อสาระเชิงวิเคราะห์แทนการใช้สัญลักษณ์ทางการเมือง เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจเนื้อหาที่แท้จริงมากกว่าการหลงใหลในภาพลักษณ์ เป็นต้น

5) อย่าเชื่อเพราะเกิดความรู้สึกชอบใจหรือไม่ชอบใจ ผู้ส่งสารควรควบคุมอารมณ์ ไม่ปล่อยให้ความรู้สึกครอบงำข้อความ สารควรนำเสนออย่างเป็นกลางและสุจริต ช่องทางควรลดอคติหรือการบิดเบือน ผู้รับสารต้องฟังและตีความอย่างมีสติ การนำหลักนี้มาประยุกต์ช่วยให้การสื่อสารทางการเมืองลดความขัดแย้งและสร้างความเข้าใจที่แท้จริง เช่น การฝึกอบรมผู้สื่อสารทางการเมืองให้มีทักษะการควบคุมอารมณ์ และใช้ถ้อยคำอย่างสร้างสรรค์ ไม่ตอบโต้ด้วยอารมณ์ เพื่อป้องกันการสื่อสารที่ก่อให้เกิดความแตกแยก เป็นต้น

6) อย่าเชื่อเพราะคิดว่าเหมาะสมกับตนเอง ผู้ส่งสารควรพิจารณาผลกระทบต่อสาธารณะ ไม่เน้นประโยชน์เฉพาะกลุ่ม สารต้องเป็นกลางและสร้างประโยชน์ต่อส่วนรวม ช่องทางควรสื่อสารถึงทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม ผู้รับสารควรตีความตามบริบทและไม่ยึดติดหลักนี้ช่วยให้การสื่อสารทางการเมืองมีความยุติธรรมและรอบคอบ เช่น การส่งเสริมให้ผู้ส่งสารยึดหลักประโยชน์ส่วนรวม โดยกำหนดแนวทางการสื่อสารที่เท่าเทียม ครอบคลุมทุกกลุ่มประชาชน และมีระบบรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน เป็นต้น

7) **อย่าเชื่อเพราะเคารพต่อบุคคลหรือผู้ใหญ่** ผู้ส่งสารไม่อ้างผู้มีอำนาจเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ ต้องใช้เหตุผลและข้อมูล สารควรชัดเจน ครบถ้วน และโปร่งใส ช่องทางควรเปิดเผยและตรวจสอบได้ ผู้รับสารต้องวิเคราะห์ข้อมูลตามเหตุผล ไม่ตามบุคคล หลักนี้ช่วยลดอคติและส่งเสริมความโปร่งใสในการสื่อสารทางการเมือง เช่น การสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารที่เน้นเหตุผลมากกว่าบุคคล โดยเปิดพื้นที่ให้ข้อมูลทุกฝ่ายได้รับการตรวจสอบ ไม่ยึดติดกับสถานะหรือชื่อเสียงของผู้พูด เป็นต้น

8) **อย่าเชื่อเพราะเห็นว่าเป็นทฤษฎีหรือคำสอนเก่า** ผู้ส่งสารนำแนวคิดเก่ามาปรับให้เหมาะกับบริบทปัจจุบัน สารควรทันสมัยและนำไปใช้ได้จริง ช่องทางควรเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ ผู้รับสารต้องประเมินความเหมาะสมตามสภาพจริง หลักนี้ช่วยให้การสื่อสารทางการเมืองมีความทันสมัยและตอบโจทย์ความต้องการของสังคม เช่น การนำแนวคิดทางการเมืองเก่ามาวิเคราะห์และปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน พร้อมสื่อสารผ่านสื่อสมัยใหม่ เพื่อให้เข้าถึงคนรุ่นใหม่ได้มากขึ้น เป็นต้น

9) **อย่าเชื่อเพราะใช้เหตุผลไม่สมบูรณ์** ผู้ส่งสารต้องใช้เหตุผลรอบด้านและข้อมูลครบถ้วน สารควรถูกต้องและชัดเจน ช่องทางควรให้ข้อมูลครบถ้วนและตรวจสอบได้ ผู้รับสารต้องวิเคราะห์และตรวจสอบความถูกต้องก่อนรับ หลักนี้ช่วยให้การสื่อสารทางการเมืองมีความรอบคอบและลดความเข้าใจผิด เช่น การจัดให้มีระบบประเมินคุณภาพของสารก่อนเผยแพร่ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนโยบายหรือกฎหมายร่วมตรวจสอบ เพื่อให้ข้อมูลครบถ้วนและไม่ขัดแย้งกับข้อเท็จจริง เป็นต้น

10) **อย่าเชื่อเพราะสิ่งนั้นทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือความเสียหาย** ผู้ส่งสารพิจารณาผลกระทบของสารก่อนเผยแพร่ สารต้องเน้นความจริงและประโยชน์ต่อสาธารณะ ช่องทางควรลดความบิดเบือนและสร้างความขัดแย้ง ผู้รับสารต้องตระหนักถึงผลกระทบและตีความอย่างมีวิจารณญาณ หลักนี้ช่วยให้การสื่อสารทางการเมืองปลอดภัย มีคุณธรรม และสร้างความไว้วางใจ เช่น การกำหนดมาตรการความรับผิดชอบทางจริยธรรมสำหรับผู้เผยแพร่ข้อมูล หากเนื้อหาที่สื่อออกไปสร้างความเสียหาย ต้องมีการชี้แจง แก้ไข และขอโทษอย่างโปร่งใส เพื่อฟื้นฟูความไว้วางใจของสาธารณะ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้เขียนจึงสรุปได้ว่า หลักกาลามสูตร 10 ข้อเน้นให้ผู้ส่งสารพิจารณาข้อเท็จจริง ใช้เหตุผล และควบคุมอารมณ์ ไม่เผยแพร่ข้อมูลตามข่าวลือ อคติ หรืออำนาจเดิม สารที่ส่งออกควรชัดเจน ครบถ้วน และเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ช่องทางการสื่อสารต้องเหมาะสม ตรวจสอบได้ และลดความเข้าใจผิด ผู้รับสารควรฟัง วิเคราะห์ และตีความด้วยวิจารณญาณ การประยุกต์หลักเหล่านี้ช่วยสร้างความโปร่งใส ลดความขัดแย้ง และเพิ่มความน่าเชื่อถือในกระบวนการสื่อสารทางการเมือง ทำให้เกิดการสื่อสารที่มีคุณธรรมรอบคอบ และสร้างความไว้วางใจระหว่างผู้ส่งและผู้รับ

องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากเนื้อหาที่กล่าวมาทั้งหมด เกี่ยวกับ “พุทธธรรมเพื่อการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่” นำมาสู่การขยายความขององค์ความรู้ที่ได้รับดังนี้ 1) ความสำคัญของผู้ส่งสาร ผู้ส่งสารมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของการสื่อสารทางการเมือง ต้องมีความรอบคอบ พิจารณาข้อเท็จจริง ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และควบคุมอารมณ์ เพื่อไม่ให้ความรู้สึกครอบงำสาร การเลือกใช้ถ้อยคำ ท่าทาง และเจตนาอารมณ์ต้องเหมาะสมกับผู้รับสารและบริบทของสถานการณ์ ผู้ส่งสารยังต้องพิจารณาผลกระทบต่อสาธารณะ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจ การสื่อสารที่เริ่มต้นจากผู้ส่งสารที่มีความสุจริตและรอบคอบ จะช่วยลดความเข้าใจผิดและความขัดแย้งในกระบวนการสื่อสารทางการเมือง 2) การสร้างสารที่มีคุณภาพ สารที่ส่งออกควรชัดเจน ครบถ้วน และเป็นประโยชน์ต่อผู้รับ ต้องพิจารณาเนื้อหาให้ตรงกับความต้องการและความเข้าใจของผู้รับสาร สารต้องหลีกเลี่ยงการบิดเบือนข้อมูล การใช้ถ้อยคำเกินจริง หรือการสร้างความขัดแย้ง ข้อมูลควรมีหลักฐานรองรับและสามารถตรวจสอบได้ การสร้างสารที่มีคุณภาพช่วยให้ผู้รับสารสามารถวิเคราะห์และเข้าใจข้อความได้อย่างถูกต้อง ลดความเข้าใจผิด และเสริมสร้างการสื่อสารทางการเมืองที่สุจริต รอบคอบ และโปร่งใส 3) การเลือกช่องทางที่เหมาะสม ช่องทางการสื่อสารมีผลต่อความเข้าใจและการรับสาร ผู้ส่งสารควรเลือกช่องทางที่เหมาะสมกับเนื้อหาและกลุ่มผู้รับ รวมถึงสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ การเลือกช่องทางที่เหมาะสมช่วยให้สารถึงผู้รับอย่างมีประสิทธิภาพ ลดอคติและความเข้าใจผิด และทำให้การสื่อสารทางการเมืองเป็นไปอย่างรอบคอบ โปร่งใส และสร้างความไว้วางใจ และ 4) บทบาทของผู้รับสาร ผู้รับสารมีบทบาทสำคัญในการทำให้การสื่อสารสมบูรณ์ ต้องฟัง วิเคราะห์ และตีความสารด้วยวิจารณญาณ ไม่ยึดตามอคติหรืออิทธิพลของผู้ส่งสาร การตีความสารต้องพิจารณาบริบท เหตุผล และผลกระทบต่อสังคม การมีผู้รับสารที่รอบคอบช่วยให้เกิดการตอบสนองที่เหมาะสม ลดความขัดแย้ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีคุณธรรม ทำให้การสื่อสารทางการเมืองเกิดความเข้าใจร่วมและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ส่งและผู้รับ

สรุป

การสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่เป็นกระบวนการที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีบทบาทร่วมกัน โดยประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก ได้แก่ ผู้ส่งสาร สารหรือข้อมูล ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร การสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่มีลักษณะเฉพาะคือ ความซับซ้อน การมีส่วนร่วมของประชาชน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และความโปร่งใส ทั้งนี้ การสื่อสารไม่ได้จำกัดเพียงการแลกเปลี่ยนข้อมูล แต่รวมถึงการสร้างความเข้าใจ ความเชื่อมั่น และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การประยุกต์หลักพุทธธรรม โดยเฉพาะกาลามสูตร ช่วย

ให้ผู้ส่งสารพิจารณาความถูกต้องของข้อมูล ใช้เหตุผลสุจริต และควบคุมอารมณ์ ข้อความที่ส่งออกต้องชัดเจน ครบถ้วน และไม่สร้างความเข้าใจผิด ช่องทางการสื่อสารต้องเหมาะสม ตรวจสอบได้ และลดการบิดเบือน ขณะเดียวกัน ผู้รับสารควรฟัง วิเคราะห์ และตีความสารด้วยวิจรรณญาณ การบูรณาการหลักกาลามสูตรในการสื่อสารทางการเมืองช่วยลดความขัดแย้ง สร้างความน่าเชื่อถือ และเสริมสร้างคุณธรรม ทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ รอบคอบ และยั่งยืน บทความชี้ให้เห็นว่าการประยุกต์พุทธธรรมในการสื่อสารทางการเมืองสมัยใหม่สามารถส่งเสริมความโปร่งใส ความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งยังช่วยสร้างความไว้วางใจระหว่างนักการเมืองและประชาชน กระบวนการสื่อสารที่เกิดขึ้นจึงมีคุณธรรม สนับสนุนการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นอย่างโปร่งใส และเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาสังคมที่มั่นคง ยุติธรรม และยั่งยืนในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- คันธีรา ฉายาวงศ์. (2564). แนวโน้มการเมืองไทยกับสื่อสังคมออนไลน์ในศตวรรษที่ 21. วารสารเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มทร. พระนคร, 6 (1), 97-107.
- ณัฐชุตา วิจิตรจามร. (2566). ทฤษฎีการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรมะ สตะเวทิน . (2534). หลักและทฤษฎีการสื่อสาร. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พระครูใบฎีกาวิชาญ วิสุทโธ. (2565). การสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล. วารสารการบริหาร การปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 6 (1), 109-120.
- พระครูปลัดรังสรรค์ คุณสาโร. (2567). กาลามสูตร: หลักพิจารณาก่อนเชื่อในพุทธปรัชญาเถรวาท. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 14 (2), 275-276.
- พระณัฐวุฒิ พันทะลี, พระครูสังฆรักษ์ทวี อภโย, พระครูวินัยธรรวชิต ปยุตโต, และชนาธิป ศรีโท. (2565). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผ่านสื่อสังคมออนไลน์. วารสาร การจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2 (1), 83-93.
- พระสังวาน เขมปญโญ (สายเนตร), พระสิริชัย ธมมจาโร (สายสิงห์) สมนึก จันทร์โสภา และศราวุธ ชันธวิชัย. (2565). การสื่อสารทางการเมือง. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 7 (3), 357-368.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มัลลิกา คณานุรักษ์. (2547). จิตวิทยาการสื่อสารของมนุษย์. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

ราตรี พัฒนรังสรรค์. (2542). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.

วิรัช ลภีรัตนกุล. (2546). การประชาสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วุฒิพร ลิ้มวราภัส. (2562). กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ กรณีศึกษาโพสต์ทูเดย์และแนวหน้า. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

Agree, W.K., Ault P.H., & Emery, E. (1976). *Introduction to mass communication*. New York, NY: Harper & Row.

G.A. Almond and Powell, G. Bingham Jr. (eds.). (1980). *Comparative Politics Today: A World View*. Boston: Brown and Company.

R.E. Denton, G.C. Woodward. (1990). *Political Communication in America*. New York : Praeger.